

[Sønderby]

Baggrunden for den debat, vi har i dag, ligger, som ministeren sagde, helt tilbage til efterkrigstiden og er de udkastninger, de dumpninger, der skete under kommando af sovjetiske myndigheder i Tyskland. Ansvarer kan altså placeres dér, men det er der åbenbart ikke noget at gøre ved på nuværende tidspunkt.

Der ligger 36.000–50.000 t omkring Bornholm, og de har ligget der i snart 30 år; kun 1–2 t fiskes op om året.

Indtil 1983, altså også i årene med socialdemokratiske regeringer – og jeg kan se, at der sidder en af ministrene fra disse socialdemokratiske regeringer i salen endnu – også regeringer med radikal støtte, har man gendumpet gassen, uden at nogen, ej heller SF eller VS, har råbt gevalt.

I 1980 fik vi loven om havmiljø. Det var i øvrigt den første sag, jeg fik. Vi indgik forlig om havmiljøloven, men dengang drøftede vi ikke ret meget dumpninger og gasammunion på Bornholm, selv om fiskerne også dengang fik noget op, klippede garnene og lod det falde ned igen. Dengang var det intet problem. Det er, som om det først i denne regerings tid er blevet et problem.

De mængder, der bortskaffes af forsvaret, bortskaffes, som forsvarsministeren også sagde, uden lovmæssigt grundlag og uden forpligtelse, og jeg synes, jeg vil tilslutte mig den socialdemokratiske ordfører, der sagde, at han syntes, man herfra skulle sige tak til forsvaret for den indsats, det har gjort i årenes løb og stadig væk gør, også i denne regerings tid, for at klare problemerne vedrørende sennepsgassen ved Bornholm.

Sagen om sennepsgas blev altså først aktuell i denne regerings tid, og jeg må spørge: hvorfor? Hvorfor har forslagsstillerne, som for alles vedkommende har været i folketinget i temmelig lang tid, ikke rejst spørgsmålet før og prøvet at løse det? Det er vel, vil man sige, fordi man ikke har været klar over, hvor farligt det var og er, når det bliver opfisket. Det er måske ulykken med de færøske fiskere for cirka et års tid siden, der har sat diskussionen i gang. Det skal jeg ikke kunne sige. Men hvor farligt er det, når det ligger på bunden af havet? Hvor farligt er det for havmiljøet? Det ved vi ikke ret meget om. Der foreligger nemlig ingen videnskabelige undersøgelser af sennepsgassens virkning på havmiljøet, men man er i gang med at lave

nogle. Som forsvarsministeren sagde, er havforureningslaboratoriet i fuld gang med forsøg. Hvad sker der, når sennepsgassen bliver i havet, eller når den i nødsituationer bliver lagt ned igen? Havde det ikke været mere fornuftigt at vente med denne forespørgsel, til disse resultater forelå? Så kunne man have drøftet og prøvet at tage stilling til det. Man kunne måske også finde en anden måde at deponere gassen på, pakke det ind i beton eller andet. Der foregår jo en masse undersøgelser, og derfor synes jeg, at denne forespørgsel er kommet for tidligt.

Denne regering har jo ikke ligget på den lade side. Den 7. februar 1985, det er næsten et år siden, blev – skal jeg sige til de to ærede forespørgere – forsvarsministeren og miljøministeren enige om en handlingsplan med det formål at klare problemerne med sennepsgassen. Venstre er tilfreds med denne handlingsplan og også med den måde, som forsvarsministeren sammen med miljøministeren har klareret disse problemer på, både ved at fremskynde en samlet vurdering, som ministeren også var inde på, og ved med de andre Østersølande at diskutere, hvordan man kan behandle gassen og prøve at få en international løsning, for vi skal jo også se på, hvordan Sverige – det har fru Margrete Auken været inde på – løser problemerne. Men hvordan løser Polen problemerne? Hvordan løser Østtyskland problemerne? Hvordan bliver i det hele taget miljøproblemerne i de østeuropæiske lande klareret? Det springer man let hen over. Vi skal også vurdere de tyske eksperter's hjælp, og vi skal vide, om den gasammunion, der opfiskes, indtil anden beslutning træffes, skal vurderes af forsvarets eksperter med henblik på neddumpning – det er det, der sker – eller det skal bringes i land. Og en eventuel ilandbringning skal ske både med sikkerhed for fiskerne, for befolkningen på land og senere for de folk fra forsvaret, der skal klare problemerne.

Forsvarsministeren sagde til slut, at hvis de øvrige lande ikke ønsker at løse problemerne, ville man i regeringen overveje en rent dansk løsning, og jeg synes, det er en klar melding fra den samlede regerings side, at hvis de andre lande ikke vil være med til at prøve at klare disse problemer, er man villig til at overveje en rent dansk løsning, men ikke ved at lave permanente deponerin-